

zarządzania zmianą w świecie VUCA. Studia i praca. Zeszyt naukowy. 2022, 186, s. 119–131

3. Model koncepcji Trójkąta Mocy L,K,P w zarządzaniu zmianą. URL: <https://nexelem.com/blog/zarzadzanie-zmiana-przyklady/>

4. 10 najlepszych programów i narzędzi do zarządzania zmianą w 2024 roku. URL: <https://clickup.com/pl/blog/64555/oprogramowanie-do-zarzadzania-zmianami>

5. Kalina Grzesiuk. Wybrane współczesne koncepcje zarządzania zmianami organizacyjnymi w perspektywie społecznej. Studia Ekonomiczne. Zeszyty Naukowe Uniwersytetu Ekonomicznego w Katowicach, 2017. 338. s.24-37.

6. Gudź M. Management of socio-economic systems of entrepreneurship based on structural transformations. Intellectual capital is the foundation of innovative development: Monographic series «European Science». 2023. Book 18. Part 4. P. 8-39.

Віктор ІВАНЮК

здобувач освітньо-професійної програми
«Публічне управління та адміністрування», ЗУНУ
Науковий керівник – к. е. н., доцент, доцент кафедри
менеджменту, публічного управління та персоналу, ЗУНУ
Лідія КРУП'ЯК

ОСОБЛИВОСТІ ПУБЛІЧНОГО УПРАВЛІННЯ ЗАГАЛЬНОЮ СЕРЕДНЬОЮ ОСВІТОЮ В УМОВАХ СУЧАСНИХ ВИКЛИКІВ

Протягом останніх років перед системою загальної середньої освіти постає низка викликів, а саме: пандемія COVID-19, повномасштабна війна, стрімкий розвиток науково-технічного прогресу, онлайн-навчання, інклюзивний розвиток тощо. Заклади середньої освіти були неспроможні, щоб якісно реагувати на ці виклики. Саме тому Міністерство освіти та науки України продовжує впроваджувати освітню реформу в країні.

Органи публічної влади реалізують освітню реформу в

Україні з 2016 року. Її пріоритетом є впровадження Нової української школи, у якій «учні навчатимуться застосовувати здобуті знання у повсякденному житті» [2] і заклади середньої освіти перейдуть на 12-річну систему навчання. Відповідно до цієї реформи спочатку діти навчатимуться у початковій школі тривалістю 4 роки, потім – у базовій середній школі протягом 5 років. Після 9 класу учень складатиме профорієнтаційні тести і зовнішнє незалежне оцінювання та обиратиме, за яким видом спрямування продовжити навчання, здобуваючи профільну середню освіту. Перед учнем постане вибір:

- навчання за академічним спрямуванням;
- навчання за професійним спрямуванням;

Процес здобуття профільної середньої освіти триватиме 3 роки. Учні обиратимуть, окрім профілю навчання, ще й курси і предмети для поглибленого вивчення. Після завершення навчання за академічним спрямуванням в академічному ліцеї випускник матиме можливість вступити до закладу вищої освіти і продовжити навчання в ньому. Після навчання за професійним спрямуванням в професійному ліцеї випускник матиме необхідні знання, щоб вийти на ринок праці.

Сучасні виклики такі як пандемія COVID-19, повномасштабна війна внесли свої корективи у діяльність закладів загальної середньої освіти. Навчання у цих закладах продовжилося в онлайн-форматі. Перед органами публічної влади, постало питання безпечного навчання для учнів та побудова укриттів. Саме тому органи публічної влади виділяють кошти на фінансування закладів загальної середньої освіти у вигляді освітньої субвенції та з місцевих бюджетів.

Під час повномасштабної війни в Україні є заклади загальної середньої освіти, які опинилися під ворожими обстрілами і в результаті або пошкоджені, або повністю знищені. Органи публічної влади виділяють кошти на відновлення пошкоджених навчальних закладів. У відносно мирних населених пунктах кошти з державного та місцевого бюджетів виділяються на відновлення

навчальних закладів, зокрема на ремонтні роботи, покращення матеріально-технічної бази тощо.

Зазначимо, що активність розвитку науково-технічного прогресу стосується і розвитку навчальних закладів. Науково-технічний прогрес є невід'ємною складовою у розвитку закладів загальної середньої освіти і сприяє покращенню навчального процесу та підвищенню якості освіти. Майже у кожному класі розміщені інтерактивні та мультимедійні дошки, завдяки яким учні ефективніше засвоюють навчальний матеріал, а в кожній школі розміщений Інтернет. Органи публічного управління активно виділяють кошти з державного та місцевого бюджетів на забезпечення навчальних закладів інноваційними технологіями.

Розвиток науково-технічного прогресу, впровадження інноваційних технологій в закладах загальної середньої освіти, дистанційне навчання під час пандемії COVID-19 та повномасштабної війни змусили вчителів у навчальних закладах адаптуватися до цих викликів. Навчання відбувається з використанням різних технологій і тому педагогічні працівники повинні володіти знаннями та навичками щодо використання цих інновацій в навчальному процесі. Відтак, виникає необхідність у підвищенні педагогічними працівниками кваліфікації, опановуванні новими знаннями та вдосконаленні вмінь. При цьому, доцільним є проходження курсів підвищення кваліфікації, тренінгів, семінарів, участь в різних форумах та навчальних програмах. На перепідготовку педагогічних працівників органи місцевого самоврядування виділяють кошти з місцевого бюджету.

У закладах загальної середньої освіти навчаються діти з різними потребами. І важливо, щоб до кожного учня педагогічний працівник знайшов індивідуальний підхід. Усі діти мають право на здобуття освіти. Освітня реформа передбачає створення з 1 вересня 2025 року «спеціальних класів для учнів та учениць з особливими освітніми потребами, де перебуватимуть спеціальні люди – асистенти учня. Це їхні батьки або уповноважені особи» [1]. Саме в цьому контексті органи місцевого самоврядування виділяють

кошти з місцевого бюджету на підготовку вчителів до роботи з дітьми з особливими освітніми потребами, на створення класів для таких дітей, а також вони створюють інклюзивні стратегії для розвитку шкіл.

Оскільки органи публічного управління виступають інвесторами для розвитку закладів загальної середньої освіти, тому вони здійснюють контроль за результатами фінансування, адже кошти повинні виділятися ефективно. Результативність видатків на фінансування закладів загальної середньої освіти органи публічної влади можуть визначити через соціально-економічну ефективність. Це зв'язано з тим, що учні задовольняють свої потреби в освіті та отримують грошові винагороди за відмінне складання іспитів (НМТ), а також – стипендію в закладах вищої освіти при вступі на бюджетну форму навчання.

Ефективність інвестування в заклади освіти визначається різними методами, а саме:

- порівняння планових видатків з реальними;
- аналізу кількості успішно складених тестів випускниками навчальних закладів;
- оцінки впливу на навчальний процес ремонтних робіт у школі та впровадження інновацій;
- опитування вчителів, учнів і батьків щодо їхнього задоволення навчальним процесом;
- поданням закладами загальної середньої освіти звітності про їхню діяльність органам місцевого самоврядування;

Наведені методи дають можливість оцінити, наскільки ефективно виділяються кошти з місцевого бюджету на розвиток закладів загальної середньої освіти.

Отже, органи публічного управління активно підтримують розвиток закладів загальної середньої освіти в умовах викликів сьогодення. На заклади освіти ці органи впливають фінансово та виступають інвесторами. Вони забезпечують заклади загальної середньої освіти різними технологіями, які здатні покращити ефективність навчального процесу.

Список використаних джерел

1. В українських школах з 1 вересня 2025 року з'являться спецкласи для учнів з ООП. URL: <https://nus.org.ua/news/v-ukrayinskyh-shkolah-z-1-veresnya-2025-roku-z-yavlyatsya-spetsklasy-dlya-uchniv-z-oor/>
2. Нова українська школа. URL: <https://mon.gov.ua/tag/nova-ukrainska-shkola?&type=all&tag=nova-ukrainska-shkola>
3. Реформа освіти та науки. Кабінет Міністрів України. URL: <https://www.kmu.gov.ua/reformi/rozvitok-lyudskogo-kapitalu/reforma-osviti>

Богдан КАЛИНЯК

аспірант кафедри менеджменту, публічного управління та персоналу, ЗУНУ

СУЧАСНІ ОСОБЛИВОСТІ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПЕРСОНАЛОМ ПІДПРИЄМСТВ КРИТИЧНОЇ ІНФРАСТРУКТУРИ

Сучасні демографічні процеси в Україні характеризуються значним скороченням приросту осіб працездатного віку, що зумовлює скорочення пропозиції робочої сили на ринку праці.

Сьогодні вагомими чинниками формування пропозиції робочої сили є значні масштаби мобілізації чоловіків у віці 18 – 60 років в ЗСУ.

Великомасштабне вторгнення росії в Україну зумовило масове переміщення населення з східних регіонів в західні області, а жінок з дітьми в країни Західної Європи.

Згадані демографічні, військові і міграційні процеси зумовили виникнення проблем у функціонуванні підприємств критичної інфраструктури, які забезпечують мешканців водою, електроенергією, газом, паливно-мастильними матеріалами, транспортними послугами.

Скорочення персоналу водопостачальних, газо- і енергопостачальних та транспортних підприємств негативно